



Паабяцала

мне ты,

жыццё маё,

што несканчона

Будзе каханне

трываць...

Гай Валерый Катул

Выбраныя
вершы

n



паэты планеты



Гай Валерый Катул

Выбраныя вершы

*Пераклад з лацінскай
Антана Францішка Брыля*

Мінск
Выдавец Зміцер Колас
2017

УДК 821.14'02-1
ББК 84(0)3-5
К29

Серыя заснаваная ў 2016 годзе.

Рэдкалегія серыі:

Л. Баршчэўскі, Зм. Колас, В. Сёмуха,
А. Хадановіч, Г. Янкута

Пераклад зроблены паводле выдання:

Catullus. Tibullus. *Pervigilium Veneris*. 2nd edition.
Harvard University Press, 1988.

Перакладчык дзякуе Міколу Раманоўскаму і Андрэю Хадановічу
за карысныя заўвагі і парады.

На вокладцы:

НЕВЯДОМЫ АЎТАР

Выява, якая часта выкарыстоўваецца ў якасці ўмоўнага партрэта Катула.

ISBN 978-985-7164-41-7

©Брыль А. Ф., пераклад на беларускую мову, 2017.

©Дызайн серыі. Русецкі М. І., 2016.

©Афармленне. Выдавец Зміцер
Колас, 2017.

I

(Cui dono lepidum novum libellum...)

Для каго ён, мой новы пекны зборнік,
Толькі-толькі наглянцаваны пемзай?
Для цябе, мой Карнэлію¹, бо здаўна
Ты лічыў мае з’абаўкі за нешта,
Тымі днямі, калі, з італаў першым,
Ты вякі разгарнуў трыма тамамі² –
Так рупліва, багі, ды так вучона!
То вазьмі гэты зборнічак, які ён
Там ні ёсць, і якому, панна³, дай ты
Жыць і жыць не адно яшчэ стагоддзе.

¹ Карнэлій Нэпат – знакаміты гісторык.

² Трохтомны «Летапіс» Карнэлія Нэпата, сапраўды надзвычайны для свайго часу твор.

³ Хутчэй за ўсё, маецца на ўвазе муза.

II

(Passer, deliciae meae puellae...)

Верабейка, пястун маёй каханай,
Ты, што скачаш у мілай па каленях,
А яна падстаўляе пальчык тонкі
Спрытным, лютым нападам вострай дзюбкі
У хвіліны, калі маёй жаданай
З нечым хочацца слаўным пагуляцца,
Бо ад полымя, што ўзрастае часам,
Так адхланне сабе яна знаходзіць –
О, каб гэтак і я ў гульні з табою
Мог у смутнай душы адчуць палётку –
Так мне ўцешна было б, як жвавай панне¹
Ўцешны быў залаты зіхоткі яблык,
Што на ёй развязаў нарэшце пояс.

¹ Міфічная Аталанта, надзвычай хутканогая дзяўчына, якая паграбавала ад прэтэндэнтаў на яе руку спачатку перамагчы яе ў спаборніцтве па бегу.

III

(Lugete, o Veneres Cupidenesque...)

Горка плацце, Венеры й Купідоны,
Далікатныя людзі, плацце згодна:
Верабейка памёр маёй каханай,
Верабейка, пястун маёй каханай,
Ёй за вочы за ўласныя мілейшы.
Аж такі быў ён мілы! Гаспадыню
Знаў ён так, як дзяўчынка маці знае,
Не злятаў нізашто з каленяў ейных,
Без супынку туды й сюды скакаў ён,
Для яе для адной нямоўчна цвіркаў,
Ды цяпер па сцяжыне цераз цені
Йдзе туды, скуль нікога не чакаюць.
О, праклён табе, злая цемра Орка¹,
Ўсё прыўкраснае прагна ты глытаеш,
Верабейку прыўкраснага ўзяла ты!
О, бяздолле! О, бедны верабейча!
Праз нядолю тваю цяпер у мілай
Счырванелі, ад слёз успухлі вочкі.

¹ Орк (Оркус) – гэта італійскае боства памерлых, якое ў пазнейшыя часы канчаткова змяшалася з Плутонам.

V

(Vivamus, mea Lesbia...)

Жыцьмем, Лесбія, жыцьмем і кахацьмем,
І бурчанне старэчаў неспагадных
У мядзяны адзін цаніцьмем грошык.
Звыкла сонцам сядаць і зноў вяртацца,
Нам жа, толькі нядоўгі дзень даззяе,
Спаць у ночы бясконцай застанецца.
Бусяў тысячу дай мне й сотню следам,
Далеі тысячу зноў ды следам сотню,
Новых тысячу ўслед і сотню далей,
А пасля, калі многа стане тысяч,
Лік заблытаем, каб самім не ведаць
І каб вораг сурокаў не задумаў,
Нашым вызнаўшы бусям лік вялікі.

VI

(Flavi, delicas tuas Catullo...)

Мілы Флавій! Калі б твая каханка
Не страхоццем была, то ты ўжо ёю
Пахваліўся б Катулу, не ўтрымаўся б.
А не хвалішся – ясна, з нейкай трасцай
Ты скахаўся, то вось табе й саромна.
А што ты па начах не адзінокі,
Ты маўчыш – толькі ложкак твой раскажа
Ўсё вянкамі й сірыйскаю парфумай;
І падушкі на ім з бакоў абодвух
Роўна змятыя, ды касцяк драўляны
Ўвесь хістаецца, і рыпіць, і стогне.
А з маўчання карысці тут не будзе.
Сам судзі: ты залюблены дашчэнту,
Пэўна ж нешта ўначы не тое робіш.
Ну, давай жа, пра ўцехі ды пра скрухі
Раскажы, і цябе з тваім каханнем
Пад нябёсы ўзнясу я зграбным вершам.

VII

(Quaeris, quot mihi basiationes...)

Колькі бусянняў, Лесбія, пытаеш,
Будзе мне тваіх досыць і задосыць?
Лікам гэтулькі, як пяскоў лівійскіх
У сільфійнай¹ рассыпана Кірэне
Ад вяшчальні Юпітэра-спякотцы²
Да святарнай труны старога Бата³,
Ці як зораў на небе ціхай ноччу
Над каханьнямі тайнымі людскімі –
Каб і досыць пабусяць, і задосыць –
Бусяў столькі спатрэбіцца Катулу
Апантанаму, што не злічыць вока
І язык непрыхільны не сурочыць.

¹ Сільфій – расліна, сок якой ужываўся як прыправа і як лекі і прадаваўся на вагу срэбра. Сільфій рос у правінцы Кірэнаіка (усход сучаснай Лівіі), сталіцаю якой быў горад Кірэна.

² Юпітэр-спякотца – гэта Юпітэр Амон, вынік змяшэння егіпецкага культу з рымскім.

³ Бат – заснавальнік і першы цар Кірэны і Кірэнаікі.

VIII

(Miser Catulle, desinas ineptire...)

Катуле бедны! Годзе ўжо, пабыў дурнем.
Што знікла – тое, значыць, і лічы зніклым.
Раней зіхцелі ясныя табе сонцы,
Пакліканы, спяшаў за любай ты следам –
Так любай, як нікому й ні адна болей.
Бывала ў вас нямала там тады ўцехаў –
Ты прагнуў іх, і не была яна супраць.
О так, зіхцелі ясныя табе сонцы.
Яна не прагне больш – не мкніся й ты, блазне;
За збеглай не ганіся, не жыві смутным,
Упарты будзь адгэтуль, узмацней духам.
Бывай, дзяўчо! Бо ацвядзеў Катул духам,
Не будзе назаляць ён і шукаць кіне –
Тужы: цябе няма каму шукаць болей.
Бядачка! Што тваім цяпер жыццём будзе?
Хто прыйдзе да цябе? Каго ты так звабіш?
Каго кахаць ты будзеш і чыёй звацца?
Каго забусьваць і чые кусаць вусны?
А ты трывай, Катуле! Ацвядзей духам.

Х

(Varus te meus ad suos amores...)

Вар¹ мой звёў мяне з форуму нядаўна
Паглядзець на ягоную каханку.
Бачу, слаўная шлюндрачка такая,
Не без вабнасці й быццам не без густу.
Гаварылі пра тое ды пра сёе,
Дый зайшла пра Віфінію размова –
Што рабілася там, ды як жылося,
Ды ці шмат перапала мне грашыма.
Я адказваў як ёсць: у іх наогул
Там галота, маўляў, з кагорты ж нашай
Пасыцець аніводны не схітрыўся,
Бо ад прэтара нам ялдак у пысы
Быў заместа і клопату, і ўвагі.
«Ну, прынамсі, – адказваюць, – напэўна
Для насілак ты носчыкаў набыў там,
Стуль усе іх вязуць». І захацеў я
Так ці сяк перад ёю пахваліцца.
«Што ж, цярэў я, – кажу ім, – не настолькі,
Хоць і выпаў мне край зусім нягодны,
Каб васьмі не прыдбаць сабе асілкаў».

¹ Вар – магчыма, юрыст і палітык Альфен Вар.

А папраўдзе ў мяне нідзе й нікога,
Хто б і ножку майго крывого ложка
Без напругі падняць на плечы здужаў.
А паршыўка знянацку ў лад распусны:
«Ах, Катуле, – заводзіць, – а пазыч іх
Заўтра мне, пракаціцца ў храм хачу я
Да Серапіса». «Э, чакай ты, – моўлю, –
Не, калі я казаў, што іх прыдбаў я, –
Гэта я памыліўся; маю сябра,
Цыну Гая¹ – вось ён сабе й купіў іх.
Праўду мовіць, дык ён ці я – няважна,
Карыстаюся імі я таксама.
Груб'янка, між іншым, ты і злюка –
Пры табе толькі й думай, як не ўліпнуць».

¹ Гай Гельвій Цына – сябар Катула, паэт, які высока цаніўся ў антычнасці. Да нашага часу дайшлі толькі невялікія фрагменты ягоных твораў, у тым ліку паэмы «Смірна».

XII

(Marrucine Asini, manu sinistra...)

Маруцыне Азінію¹! Ё застоллі
Злыя справы лявіцаю ты чыніш:
У няпільных людзей ты крадзеш хусты.
Шчэ й дасціпнасцю лічыш гэта? Ёлуп!
Гэта груба і цалкам безгустоўна.
Мне не верыш? Павер хоць Паліёну²,
Брату ўласнаму – ён гатовы срэбрам
Заплаціць, каб суняўся ты, бо хлопчык –
Далікатны ды ў жартах разумее.
То цяпер ад мяне тры сотні вершаў
Злых чакай ці вярні маю хусцінку,
Дарагую мне гэтак не цаною,
Але тым, што яна – сяброў вітанне,
Бо хусціны сетабскія прывезлі
Мне з Гіберыі дальняй ад Фабула
Ды Веранія³; мушу падарунак
Я любіць, як Веранчыка з Фабулам.

¹ Пра адрасата верша, Азінія Маруцына, нічога невядома.

² Азіній Паліён – малодшы брат Маруцына. У пазнейшыя гады ён стаў значным палкаводцам, палітыкам, аратарам і гісторыкам.

³ Вераній і Фабул – Катулавы сябры юнацтва.

XIV

(Ni te plus oculis meis amarem...)

Каб за вочы мае не быў мілейшы
Ты мне, Кальве¹, то за такі дарунак
Я злабой бы сплаціў ватыніянскай.
Што зрабіў я табе ці чым пакрыўдзіў,
Што паэтаў наслаў ты мне ў пакуту?
Хай багі праклянуць таго кліента,
Што сабраў табе столькіх ліхадзеяў.
Ну, хіба што цябе разумнік Сула
Абдарыў гэтым вытанчаным цудам;
Калі так, то сардэчна я шчаслівы:
Недарэмна ты, значыць, увіхаўся.
Ох, багі! Жах і гнюснасць, а не кніга;
І вось гэтае ў дар свайму Катулу
Ты паслаў, каб забіць яго на месцы
Ў Сатурналіі², дзень з усіх найлепшы.
Ну, нягоднік, чакай цяпер адплаты.

¹ Гай Ліцыній Кальв – паэт і аратар, сябар Катула. Бліскуча выступаў з прамовамі супраць Публія Ватынія; адсюль выраз «ватыніянская злаба».

² Сатурналіі – штогадовыя снежаньскія святкаванні ў гонар бога Сатурна. Першапачаткова аднадзённыя, яны ўрэшце расцягнуліся на тыдзень.

Заўтра з самага ранку накупляю
Розных Цэзіяў ды Аквінаў розных,
Ды Суфена, ды шчэ атруты ўсякай
І табе аддаруся гэтым горам.
Вы ж тым часам бывайце, каб не бачыў,
Прэч кіруйце свае крывыя стопы,
Немач веку, паршывыя паэты.

XXII

(Suffenus iste, Vare, quem probe nosti...)

Суфен табе знаёмы, Вару мой, добра:
Ён ветлы, ён дасціпны, ён і густ мае.
Пры тым без перапынку плодзіць ён вершы
Ды ўжо іх напісаў мо тысячаў дзесяць.
І не на чарнавік, як тое ўсім звыкла –
Заўжды папірус чысты, дарагі скрутак,
Ды з матузком чырвоным, ды з валком новым,
Свінцом разлінаваны, выцerty пемзай.
Чытаць пачнеш – і дзе ж той густ і той досціп?
Нібыта казапас альбо капач грубы
Суфена падмяніў – яго пазнаць нельга.
Хіба ж не дзіўна гэта? Жартаўнік здатны,
Разумнік ды агулам чалавек тонкі
Адразу нехлямяжым робіцца дурнем,
За вершаванне ўзяўшыся. Пры тым большай
Няма яму суцехі, чым пісаць вершы –
Бо ў захапленні сам ён ад свайго дару.
А праўду мовіць, то як паглядзець пільна,
Акажацца Суфенам сярод нас кожны.
Якоесь глупства ўсе мы пры сабе носім –
Але не ўбачыш торбу за сваёй спінай.

XXVII

(Minister vetuli puer Falerni...)

Не марудзь са старым фалернам¹, хлопчык,
Лі мацнейшага мне даверху ў келіх –
Так Пастумія ўладна загадала,
Што п'янчэйшая за п'янкія гронкі.
Ты ж, вада, згуба вінаў, не мяшайся,
Прэч каціся, да строгіх і суровых,
Тыянэй² нам па сэрцы незмяшаны.

¹ Фалерн – віно з вінаграднікаў на схілах аднайменнай гары.

² Тыянэй – адно з імёнаў Вакха; тут – папросту сінонім для віна.

XXIX

(Quis hoc potest videre...)

Хто ў сілах гэта бачыць, гэта вытрываць,
Апроч гульца, хапугі, бессаромніка?
Мамура¹ ўсё займеў, што мела Дальняя
Брытанія ды Галія Калматая.
Давалка Ромул, ці знясеш і тое ты?
Цяпер ён сыты, важны, перапоўнены,
Цяпер па ўсіх пасцелях з урачыстасцю,
Як белы голуб, як Адоніс, пойдзе ён.
Давалка Ромул, ці знясеш і тое ты?
Ды што гульцу, хапугу, бессаромніку?
Ці для таго ты, важны заваёўніча,
Дайшоў ажно да царстваў найзаходнейшых,
Каб той ялдак нацапаў найпахабнейшы
Па дзвесце ды па трыста ў долю ўласную?
Няма канца паршывай гэтай шчодрасці!
Ці мала ён пражэр ды праблудзіў яшчэ?
Ён айцавізну размантачыў подаўна,
Пасля – багаці Понту; ды Гіберыю –
Туды ж, аб тым залатаносны помніць Таг;
Цяпер трымцяць і Галія з Брытаніяй.

¹ Мамура непамерна нажыўся на дзяржаўнай службе пад кіраўніцтвам Цэзара.

Што ж песціце вы злодзея? Што можа ён,
Апроч як жэрці спадчыны багатыя?
Вы, цесцю й зяцю, ў Горадзе магутныя, –
Ці для такога ўсё дазвання губіце?

XXX

(Alphene immemor atque unanimis...)

Ты, Альфене, сваіх кінуў зусім верных прыяцеляў.
Ах, няўжо сябручка пашкадаваць болей не здольны ты?
Ах, няўжо падмануць хочаш мяне,

зрадзіць без літасці?

Не па сэрцы, згадай, горнім багам людзі няверныя.
Ты ж не хочаш таго знаць і мяне жорстка пакінуў ты –
То каму, адкажы, можна цяпер верыць без боязі?
Намаўляў ты мяне, здрадніча злы, цалкам аддаць душу
І любові шукаць гэтак, бы ў ёй сам я бяспечны быў;
Ты цяпер адварнуў твар ад мяне, лёгкім даеш вятрам
І нябеснай смуге несці твае словы пустыя прэч.
Ты забыўся, багі ж помняць аб тым,

Вернасць аб тым сама

Не забудзецца ўвек, хутка цябе змусіць раскаяцца¹.

¹ Хаця верш выглядае як цяжкі папрок сябру, у агульным кантэксце паэзіі Катэла ён можа чытацца і як жарт – магчыма, Альфен усяго толькі прамарудзіў у паэтычнай перапісцы, і Катул упікае яго за гэта, заадно дэманструючы ўласнае ўмельства.

XXXI

(Paene insularum, Sirmio...)

Усіх паўастравоў ды астравоў перле,
Азёрных, Сірміёне¹, ды марскіх, колькі б
Іх ні было ў Нептунавых паўсюль водах –
Як радасна й суцешна мне цябе ўбачыць;
Няўжо з палёў віфінскіх, ад зямлі фінаў²
Вярнуўся я? І ты перада мной, мірны!
Што лепей, чым ад клопатаў здабыць волю,
Бярэмя дум адкінуць і з краёў далніх,
Утомленаму працай, да сваіх сценаў
Спяшацца й на жаданым адпачыць ложку!
Адно дзеля таго і працаваць варта.
Вітай жа, Сірміёне, гаспадар – дома!
Ты, возера лідыйскае, ды вы, хвалі,
Засмейцеся са мной ва ўсе наўкол смехі!

¹ Сірміён – мыс на паўднёвым беразе возера Гарда. Возера вучоны паэт называе лідыйскім – бо паводле паданняў этрускі, даўнія насельнікі тамтэйшых земляў, паходзілі з Лідыі.

² То бок папросту з Віфініі, куды Катул ездзіў як малады чыноўнік, суправаджаючы Гая Мемія.

XXXII

(Amabo, mea dulcis Ipsitilla...)

Я малю цябе, радасць Іпсіфіла,
Асалода мая, мая красуня,
Запрасі да сябе мяне апоўдні,
А запрасіш – яшчэ прашу аб ласцы:
Прыглядзі, каб дзвярэй не замыкалі,
Ды нікуды сама сысці не думай:
Дома будзь і чакай маіх з табою
Дзевяці несупынных сулюбленняў.
А як згодзішся – то згаджайся мігам:
Сыты лёг я на спіну й хутка дзірку
Прапару і ў сарочцы, і ў накідцы.

XXXV

(Poetae tenero, meo sodali...)

Я па сябра, пяшчотнага паэта,
Па Цэцылія шлю цябе, папірус.
Ты ў Верону скажы яму вяртацца,
Новы Ком ды Ларыйскі бераг кінуць,
Хай паслухае, што за час апошні
Напрыдумваў яго ўзаемны сябар.
Калі мудрым ён будзе, то дарогу
Праглыне, і ласкавая красуня
Цэлай тысячай просьбаў ды абдоймаў
Затрымаць у сябе яго не зможа.
Хоць яна – калі мне не хлусяць весткі –
Ад каханья і чэзне, і шалее:
Толькі-толькі з няскончанай паэмы,
З «Пані Дындыма» ўрываак прачытала –
І агнём запалала незгасальным.
Што ж, дзяўчо! Не саступіш ты развагай
Нават музе Сапфо – пачаў Цэцылій
Спеў пра Маці Вялікую дастойна.

XXXVIII

(Male est, Cornifici...)

Карніфіцый¹! Твайму Катулу цяжка,
Цяжка й сумна, клянуся Геркулесам,
Горай, горай штодзень і штогадзіну!
Ты ж хоць слоўца, маленечкае слоўца
Ці сказаў, каб суцешыць небараку?
Я крыўдую! Ты што ж, не любіш сябра?
Спачувальнага слоўца я чакаю,
Смуткам роўнага плачам Сіманіда.

¹ Квінт Карніфіцый – сябар Катула, паэт і палітык.

XL

(Quaenam te mala mens, miselle Ravide...)

Што за прыхамаць, Равідзе¹ дурненькі,
Ў пастку ямбаў маіх цябе кідае?
Што за бога нядобра заклікаў ты²,
Што ў табе абудзіў ён шал няўчасны?
Стаць мо хочаш ты глумішчам паўсюдным?
Ці здабыць сабе славу хоць якую?
То здабудзеш, бо хто каханых зводзіць
У мяне – той надоўга стане слаўны.

¹ Адрасат верша невядомы з іншых крыніцаў; такім чынам, Катул меў рацыю – доўгую памяць імені Равіда забяспечыла выключна паэтава лаянка.

² Памылка ў рытуальным закліканні магла, паводле рымскіх уяўленняў, угнявіць боства.

XLII

(Adeste, hendecasyllabi, quot estis...)

Бегма, гендэкасілабы¹, зусюль вы
Ўсе збірайцеся, ўсе ды без вынятку!
Дурня курва з мяне зрабіць жадае,
Не вяртае мне вашыя таблічкі,
Нізавошта, ці чулі вы такое?
Даганіце яе ды адбярыце!
Хто яна, вы пытаеце? А вунь жа,
Йдзе хадою кульгаваю ды пысу
Шчэрыць сучую, бы штукаар пахабны.
Акружыце яе ды патрабуйце:
«Курва драния, аддавай таблічкі!
Аддавай, курва драния, таблічкі!»
Што ж, і слухаць не хоча? Дрэнь дурная,
Шлюндра, вартая лаянкі любое;
Толькі рана пакуль яшчэ спыняцца!
Не вяртае, то чырванню мы зараз
Змусім пысу жалезную заліцца.
Галасамі гучнейшымі крычыце:

¹ Гендэкасілабы – адзінаццаціскладовікі, памер, якім напісаны, у тым ліку, і гэты верш.

«Курва драная, аддавай таблічкі!
Аддавай, курва драная, таблічкі!»
Ўсё дарэмна, і ўвагі не звяртае.
Падысці тут іначай, пэўна, трэба;
Пашукайце мо поспеху вось гэтак:
«Панна, поўная цнот, вярні таблічкі!»»

XLIV

(O funde noster seu Sabine seu Tiburs...)

Сабінскі ці тыбурскі ты, о мой двору
(Бо кожны, хто Катулу дагадзіць хоча,
Тыбурскім назаве цябе, а хто любіць
З яго пакпіць – для тых сабінскі ты й толькі¹),
Сабінскі ці тыбурскі, мне няма справы:
Цудоўна я живу тут, у тваёй цішы,
І перханне дакучнае з грудзей выгнаў,
Якое па заслугах на мяне, жлукту,
Найшло, бо на застоллі надта ж я ласы:
Да Сэстыя² на баль я захацеў гэтак,
Што прачытаў ягоны ўласны твор, «Слова
На Анцыя³», паўнюткае вады стылай.
Во ў той вадзе мяне і праняло трасцай
Ды кашлем, дужа злым, – і ў твой спакой збег я,

¹ Маёнтак, у які з'ехаў на адпачынак Катул, ляжаў, гледзячы па ўсім, паміж багатым Тыбурам, краем арыстакратычных віл, і больш простымі сабінскімі землямі.

² Публій Сэстый – палітык, сябар Цыцэрона.

³ Анцый – магчыма, палітык Гай Анцый Рэстый, які спрабаваў заканадаўча абмежаваць ужыванне пышных банкетаў у якасці ўскоснага хабару.

Лайдацтвам ды жыгучкаю¹ вяртаць сілы.
Цяпер здаровы зноў я, то кажу – дзякуй
Табе, што быў не строгі да маіх вінаў.
Калі ж да запрашэння мне ізноў Сэстый
Такую дрэнь далучыць, хай тады трасца
Бярэ, ды не мяне ўжо, а яго: нельга ж
Гасцей карміць адно пасля благой кніжкі.

¹ Жыгучкаю, у прыватнасці ейным адварам, рымляне карысталіся як лекамі, у тым ліку і ад кашлю.

XLV

(Acten Septimius suos amores...)

Моцна Акму сваю абняў Септымій
Ды сказаў: «Калі я ўсім сэрцам, Акма,
Не кахаю цябе, калі заўсёды,
Год па годзе, кахаць не буду верна,
Так, як іншы ніхто кахаць не змог бы –
Хай я ў пустках індыйскіх ці лівійскіх
Бледнавокага льва тады сустрэну».
І Амур ухваліў такія словы,
Чхаць пачаўшы не ў правы бок, а ў левы.
Акма, твар да каханага падняўшы
Ды ружовымі вуснамі крануўшы
Ап'янёныя вочы юнаковы,
Адказала: «Жыццё маё, Септымій!
Хай не будзе над намі ўлады іншай,
Бо агнём ува мне яшчэ мацнейшым
І жарчэйшым палае ўсё, клянуся!»
І Амур ухваліў такія словы,
Чхаць пачаўшы не ў правы бок, а ў левы.
Так, у згодзе з прыкметаю спрыяльнай,
Узаемна каханыя кахаюць.
Не адвабіш Септымія ад Акмы
Ўсімі скарбамі брытаў ды сірыйцаў,

І Септымій адзін у Акмы вернай,
І не трэба ёй іншых асалодаў.
Хто шчаслівейшых сустракаў каханкаў?
Хто Венеру прыхільнейшую бачыў?

XLVII

(Porci et Socraton, duae sinistrae...)

Язвы свету, Сакратыён ды Порцый,
Дзве лявіцы пахабнага Пізона –
Вы мілейшыя гэтаму Прыяпу
За Веранчыка беднага з Фабулам.
Вы ад рання балюеце раскошна,
Дзень па дні, а сябры мае старыя
Запрашэння на вуліцах шукаюць.

XLIX

(Disertissime Romuli nepotum...)

Марку Тулію! Лепшага прамоўцы
Не было яшчэ ў Ромулавым родзе,
І няма, і пасля павек не будзе!
Ты прымі незлічоныя падзякі
Ад Катула, найгоршага з паэтаў –
Гэтаксама найгоршага з паэтаў,
Як з усіх адвакатаў ты – найлепшы.

L

(*Hesterno, Licini, die otiosi...*)

Вольны дзень мы, Ліцынію¹, з табою
Ўчора ўвесь прагулялі на таблічках,
Згаварыўшыся ў тонкасці цягацца:
Незлічоныя вершыкі складалі,
Выпрабоўвалі той памер і гэты,
Роўна жарты й віно лілі абодва.
Стуль прыйшоў я, Ліцынію, тваімі
Так запалены досціпам і густам,
Што ні ежа мой боль не суцішала,
Ані сон да вачэй не йшоў няшчасных,
Але ў ложку ўсю ноч я, бы шаленец,
Пракруціўся ды ўсё чакаў світання,
Каб сустрэцца з табой, нагаварыцца.
А калі я знямогся ды бязрушна
Ледзь жывы ўжо ляжаў на ложку ўночы,
Гэты верш для цябе я склаў, мой мілы,
Каб даведаўся ты з яго пра боль мой.

¹ Адрасат верша – бясспрэчна, зноў Гай Ліцыній Кальв.

Ну ж, не будзь, дарагі мой, бессардэчным,
Не адкідвай маёй мальбы з пагардай,
Ці глядзі, Немезіду прычакаеш:
Бойся крыўдзіць суровую багіню.

LI

(Ille mi par esse deo videtur...)

Той мне падаецца з багамі роўным –
Як сказаць не грэх, за багоў вялікшым, –
Хто, з табою сеўшы, цябе няспынна
Бачыць – і чуе

Твой салодкі смех, што скрадае розум
У мяне, тужліўца; бо толькі стрэну,
Лесбія, цябе, як не ў сілах вусны
Слова прамовіць,

Слухацца не хоча язык, пад скурай
Полымя ліецца, ды гуд нямоўчны
Вушы напаўняе, ды засціць вочы
Цемра начная.

Праз гультайства ты, мой Катуле, чэзнеш,
У гультайстве прага твая й суцеха,
Праз гультайства многа змарнела царстваў
Разам з царамі¹.

¹ Першыя тры страфы – досыць дакладны пераклад верша Сапфо (хаця зварот «Лесбія» дададзены Катулам). Ад апошняй страфы грэцкага арыгінала захаваўся толькі першы радок, зусім не падобны да таго, што мы бачым у Катула. Праўдападобна, апошнія радкі паэт дадае ад сябе, змяняючы настрой усяго верша.

LII

(Quid est, Catulle?..)

Дык што, Катуле? Што ўміраць марудзіш ты?
Прыдбаў разбракы Ноній месца ў курыі,
Ватыній, ілгучы, клянецца консульствам.
Дык што, Катуле? Што ўміраць марудзіш ты?

LIII

(Risi nescio quem modo e corona...)

Пасмяяўся надочы я ўволю:
Прынародна мой Кальв з умельствам рэдкім
Прамаўляў пра Ватыніевы збродні,
І, ў здзіўленні падняўшы рукі, хтосьці
Закрычаў: «Красамоўны, бач ты, пупрык!»

LVIII

(Caeli, Lesbia nostra...)

Наша Лесбія – Цэлію, ты чуеш? –
Тая Лесбія, за сябе самога
Ды за родных мілейшая Катулу,
Па завулках цяпер ды скрыжаваннях
Наталяе пажаду ўнукаў Рэма.

LXII

(Vesper adest, iuvenes, consurgite...)

Юнакі:

Веспер¹ ідзе, юнакі! Паднімайцеся: Веспер з Алімпу
Ўзнёс нарэшце сваю свяцільную чаканую ў неба.

Час ад бяседы паўстаць і пакінуць раскошу застоля,

Час нявесце прыйсці, а нам – услаўляць Гіменэя².

О Гіменэю, прыходзь! Вітай, Гіменэю, Гімене!

Панны:

Панны, вы юнакоў ці бачыце? Рушым насустрач!

Зорка, зірніце, ўзняла ўжо Этэйскі агонь у нябёсы:

Тут і сумневу няма: глядзіце, ўсхапіліся з месцаў –

Пэўна, песню пачнуць, і не простую – годную слыху.

О Гіменэю, прыходзь! Вітай, Гіменэю, Гімене!

Юнакі:

Будзе нялёгка, сябры, заслужыць пераможную пальму.

Глянце, як панны стаяць, у думах рыхтуючы словы.

Мусіць, і ўдумалі штось, і не марнае – вартае ўвагі.

Тое не дзіва, бо ў іх вялікае бачнае дбанне!

¹ Веспер – рымскае імя для вечаровай Венеры.

² Гіменэй альбо Гімен – грэцкае боства шлюбных цырымоніяў.

Юнакі:

...Твой бо прыход вартавым абвяшчае чування пачатак.
Тоіцца злодзей начны – яго застаеш ты вяртаннем,
Гесперу, ў ранішні час, нязменны з іменем новым¹.
Што ж, калі панны цябе

няшчырым папрокам няславяць –
Быццам бы зьяння твайго не чакаюць у сэрцы таемна?
О Гіменэю, прыходзь! Вітай, Гіменэю, Гімене!

Панны:

Кветка зацішна расце за плотам высокім у садзе,
Статкі не пасвяцца там і цяжкі плуг не праходзіць,
Ветрыкі лашчаць яе, а дождж і сонца – сілкуюць,
Кветка і хлопцам тады жаданая ўсім, і дзяўчатам.
Ледзь жа прывяне пасля,

сашчыпнутая вострым пазногцем, –
Будзе і хлопцам тады нежаданая ўжо, і дзяўчатам.
Гэтак і панна: яна некранутаю ўцешная людзям.
Ледзь жа цвет чысціні зганьбаванае цела згубіла –
Хлопчаў не вабіць яна і дзяўчатам не мілая болей.
О Гіменэю, прыходзь! Вітай, Гіменэю, Гімене!

Юнакі:

Марна ўзрастае лаза пасярод бяздрэўнага поля,
Ўгору не цягне лісты, ні гронак салодкіх не родзіць,

¹ Ранішняя Венера насіла асобная імя, Эой.

Долу кволым сцяблом пад уласным гнецца цяжарам
І верхавіну сваю да самага кораня хіліць,
І ні сяляне тады, ні валы для яе не працяюць.
Часам жа выпадзе ёй прыяднацца да мужага вяза –
Многа сялянаў тады й нямала валоў ёй паслужаць.
Гэтак і панна: яна некранутаю старыцца марна;
Шлюб жа возьме калі прыдатны ў часе належным –
Цешыць сужонка яна і для бацькі не робіцца горам.
Ты перад мужам такім не будзь упартаю, панна!
Ўпартасці месца няма: цябе аддаў яму бацька,
Бацька і маці твае, якіх ты слухацца мусіш.
Хіба ў дзявоцтве тваім няма і бацькоўскае долі?
Бацьку траціна адна, траціна і маці належыць.
Толькі траціна твая – то з дваімі адна не спрачайся,
Права сваё на цябе аддалі яны разам з пасагам.
О Гіменэю, прыходзь! Вітай, Гіменэю, Гімене!

LXIX

(Noli admirari, quare tibi femina nulla...)

Дзівішся, Руфе, дарма, што ніводная дзеўка не хоча
Паабдымаць хоць разок сцёгнамі ў ложку цябе.
Нават калі абдарыць абяцаеш яе ты шаўкамі
Ці найпразрысцейшы даць камень вялікай цаны.
Шкоду ўчыняе табе пагалоска – маўляў, затаіўся
Звер у падпахах тваіх – злосны смярдзючы казёл.
Вось і баяцца яны, анягож, бо звяруга напраўду
Люты. Красуня ў пасцель з ім не захоча пайсці.
Значыцца, знішчы хутчэй пачвару, што ноздры катуе, –
Ці не дзівіся, што прэч дзеўкі заўсёды бягуць.

LXX

(Nulli se dicit mulier mea...)

Мілая кажа, што ёй найжаданейшым быў бы я мужам,
Нават Юпітэр яе сватаў бы марна, маўляў.
Так яна кажа, ды ўсё, што каханку сказала жанчына,
Варта пісаць на вятрах ды на бягучай вадзе.

LXXV

(Huc est mens deducta...)

Гэтак маю галаву зачмурыла ты, Лесбія, здрадай,
Вернасцю гэтак сваёй розум я свой загубіў,
Што хоць найлепшаю стань –
я табе не змагу дабраволіць
І не кахаць не змагу – што б ні зрабіла ты мне.

LXXVIII

(Gallus habet fratres...)

Ёсць у Гала браты. У аднога з братоў – маладая
Гожая жонка, другі ладнага мае сына.

Гал наш – узор дабраты, бо ва ўсім памагае каханкам:

Дзеўцы прыгожай чаму з хлопцам прыгожым не спаць?

Гал наш – узор дураты, бо жанаты – аж вось, не баіцца:

Вучыць пляменніка сам з дзядзькі рабiць рагача.

LXXXI

(Nemone in tanto potuit...)

Ці ж у натоўпах нідзе, Ювенцыю, не адшукаў ты
Гожага тварам кагось да ўпадабання сабе,
Што захапляешся так чужаніцам з атрутнай Пізаўры,
Бледным ажно дажаўта, бы залачоны балван?
Так ён цябе счараваў, што і мне з ім ужо не зраўняцца!
Ці разумееш ты сам, колькі бяды нарабіў?

LXXXIII

(Lesbia mi praesente...)

Лесбія шмат пра мяне пры мужу зласлівага кажа,
Ёлупень з лаянкі той цешыцца шчыра заўжды.
Не разумее асёл: калі б замаўчала нарэшце –
Значыла б гэта, што шал згас, а як ганіць мяне –
Значыцца, помніць пакуль, і болей за тое, дагэтуль
У раздражненні гарыць – вось і не можа змаўчаць.

LXXXV

(Odi et amo...)

Я ненавіджу і з тым – кахаю; чаму, ты спытаеш?
Ведаю толькі, што так стала, і я на крыжы.

LXXXVI

(Quintia formosa est multis...)

Квінтыю гожай завуць; а я – беласкурай, высокай,
Зграбнай заву: сапраўды, ўсё паасобку – пры ёй.
Гожай назваць – не магу, бо вабнасці ў ёй не знаходжу.
Ладнае цела – ды ў ім солі ні дробкі няма.
Лесбію гожай заву, бо ўся яна цалкам чаруе,
Скрала ваботы яна ўсе і ва ўсіх прыгажунь.

LXXXVII

(Nulla potest mulier...)

Шчыра не зможа сказаць ніводная, быццам каханай
Кімсьці бывала яна гэтак, як Лесбія – мной.
Вернасці стойкай дасюль у ніводнай не бачылі ўгодзе
Столькі, як з боку майго ў нашым каханні было.

XCI

(*Non ideo, Gelli...*)

Я давяраўся табе, не чакаючы, Гелію¹, здрады,
Ў гэтай загубе й бядзе – горкім каханні маім,
Не ад таго, што цябе я дастойным лічыў чалавекам,
Здольным ад нізкага зла думкі ды сэрца ўтрымаць, –
Не, адно ад таго, што табе не сястра і не маці
Тая, хто нішчыць мяне гэтым каханнем ліхім.
Сябрам быў я тваім, гэта праўда, і блізкім даволі,
Аж не чакаў, што табе досыць прычыны такой.
Ты ж разважыў, гляджу, што досыць; ты бо з усякай
Цешышся справы, ў якой ганьбы хоць крышачку ёсць.

¹ Гелій – праўдападобна, Луцый Гелій Публікула. Прычына разладу – каханка, магчыма, Лесбія. Гелія Публікулу абвінавачвалі ў пералюбе з уласнай мачыхай; адсюль Катэлава злая насмешка: я думаў, кажа паэт, што ты не разменьваешся меней як на інцэст, і адбіваць каханак у прыяцеляў – гэта надта дробная для цябе здрада.

XСII

(Lesbia mi dicit semper male...)

Лесбія лае мяне, не маўчыць пра мяне аніводнай
Хвілі. Яна, каб я спрах, вельмі кахае мяне.
Як я суджу? Па сабе. Бо яе праклінаю бясконца
Я, і пры тым, каб я спрах, вельмі кахаю яе.

XCIII

(Nil nimium studeo, Caesar...)

Я спадабацца табе, о Цэзару, мала імкнуся.
Чорны ці белы ты, мне справы няма да таго.

XCIV

(Mentula moecharur...)

Вось блудадзеіць Ялдак¹. Ялдак блудадзеіць? А як жа!
Ёсць і выслоўе: гаршчок знойдзе, чаго наварыць.

¹ Лічыцца, што тут маецца на ўвазе Мамура.

ХСV

(Zmyrna mei Cinnae nonat...)

«Смірна» Цыны майго нарэшце гатовая – дзевяць
Жніваў мінула ды зім дзевяць у працы прайшло.
Вершаў тым часам паспеў паўтысячы тысяч Гартэнзій¹

.....

«Смірна» разыдзецца ўсцяж
да Сатраховых водаў бяздонных,
«Смірну» сівыя вякі безліч разоў развінуць;
Стане Валюзій між тым і ля Падуі роднай бясслаўны –
Ў вершы ягонья там рыбнік загорне макрэль.
Будзь у сэрцы маім, невялікая сябрава дзея,
А прасцякоў Антымах² цешыць няхай балбатнёй.

¹ Гартэнзій – так у рукапісах (Hortensius). Гэтае месца не спалучаецца з рэштаю верша, дзе кантраст Цыну ўтварае ўжо Валюзій, і выклікае праблемы інтэрпрэтацыі – з’яўленне ў гэтым кантэксце Гартэнзія Гортала нечаканае. Можна, як прапаноўваюць некаторыя каментатары, бачыць тут сапсаванае перапісчыкамі Natigianus, гэта значыць ураджэнец Атрыі. Такое азначэнне адсылае зноў да Валюзія і здымае праблемы як у кампазіцыі, так і ў інтэрпрэтацыі. Тыя, каму даспадобы гэты варыянт, могуць чытаць у гэтым месцы, без шкоды для вершаванага памеру, «атрыец».

² Антымах Калафонскі – старажытнагрэцкі паэт.

XCVI

(Si quicquam mutis gratum...)

Пэўна, калі дасягнуць бязмоўнай можа магілы,
Ўцеху ды мір несучы, нашая, Кальве, туга –
Скруха, якая жыццё вяртае мінулым каханням,
Слёзы, што мы на ўспамін даўніх сяброўстваў ліем, –
То аб заўчасным сваім Квінтылія сконе сумуе
Меней, чым радасці ёй дорыць каханне тваё¹.

¹ Суцязэнне сябру, Гаю Ліцынію Кальву, у якога памерла жонка.

XCVIII

(In te, si in quetquam, dici pote, putide Victi...)

Добра пасуе табе, паскудны Віктыю, тое,
Што прымаўляюць у нас пра пустабрэхаў дурных:
Слаўна такім языком, калі будзе выпадак прыдатны,
Дупы ты зможаш лізаць ды чабаты мужыкоў.
Як пажадаеш ты нас незваротна, Віктыю, знішчыць –
Гнюсную зяпу раскрый, тут нам усім і канец.

СІ

(Multas per gentes...)

Многа мінуўшы плямён ды многа вод перасекшы,
Справіць я, браце, іду смутны памінны абрад,
Гонар прыходжу ўздаваць, які памерлым належыць,
Марныя словы казаць праху нямому твайму,
Бо не пакінуў мне лёс цябе самога, жывога,
Ды адабраў без віны, бедны мой браце, ў мяне.
Ты ж тым часам вазьмі, па даўнім звычаі продкаў,
Тыя дарункі, што я ў скрушным абрадзе складу.
Іх прымі ты цяпер, наскрозь ад слёзаў братэрскіх
Мокрыя. З тым назаўжды, браце, вітай і бывай.

CII

(Si quicquam tacito commissum est fido ab amico...)

Як існуюць на зямлі маўклівыя, цвёрдыя людзі,
Верныя шчыра сябрам, здольныя тайны хаваць, –
Я, мой Карнэлію, з іх, я слухмяны святому закону,
Не сумнявайся – знайшоў ты Гарпакрата¹ ўва мне.

¹ Гарпакрат – эліністычны бог маўчання.

СІІІ

(Aut sodes mihi redde...)

Ці аддавай мне мае дзесяць тысяч манетаў, Сілоне,
І заставайся далей грубым, пыхлівым ды злым.
Ці, калі грошы табе да смаку – прынамсі, прашу я,
Зводнікам болей не будзь грубым, пыхлівым ды злым.

CV

(Mentula conatur...)

Пільна пнецца Ялдак на гару Піплейскую ўзлезці¹;
Музы яго з вышыні спіхваюць віламі ўніз.

¹ Ненавісны Катулу Мамура пажадаў, паводле гэтага верша, ускараскацца на прысвечаную музам Піплейскую гару – то бок, глядзячы па ўсім, папросту паспрабаваў пісаць вершы, чым і выклікаў гэтую графічную насмешку.

CIX

(Iucundum, mea vita...)

Паабяцала мне ты, жыццё маё, што несканчона
Будзе каханне трываць і не зазнае бяды.
Дайце, багі, каб магло праўдзівым быць абяцанне
Ды каб ад сэрца ў яе гэтая клятва ішла,
Нам да сканчэння жыцця дазвольце згону захоўваць
І заставацца заўжды ў гэтым сяброўстве святым.

СХ

(Aufilena, bonae semper laudantur amicae...)

Скрозь, Аўфілена, й заўжды
 праслаўляюць хороших сябровак –
Тых, што заплату бяруць, робячы справу сваю.
Ты ж, абяцаўшы спярша
 ды пасля не зрабіўшы, – зладзейка:
Ўзяўшы, нічога не даць – гэта падман і крутня.
Споўніць сумленна было б,
 а цнатліва – не даць абяцанне,
Ты ж, Аўфілена, ва ўсіх плату гатовая ўзяць –
І аблапошыць пасля, бо сквапнейшая нават за шлюндру,
Што дзеля грошай сябе й цела сваё прадае.

CXV

(Mentula habet instar triginta iugera...)

Многа зямлі ў Елдака: лугоў там – югераў¹ з трыццаць,
Сорак – раллі пад засеў; рэшта – марская вада².
Як жа яму не зацьміць і самога Крэза багаццем?
Гэтулькі мае добра ён ва ўладанні адным!
Гэтулькі пашаў, палёў, ды лясоў, ды лугоў, ды азёраў,
Ад Акіяна да меж Гіпербарэйскай зямлі!
Гэткая веліч ва ўсім, але сам – найвялікшае з дзіваў:
Не чалавек, а адзін грозны вялізны ялдак.

¹ Югер – мера плошчы, прыблізна чвэрць гектара. Апісаны маёнтка, такім чынам, зусім невялікі; ягоны сціплы памер і робіцца прадметам Катувалых кпінаў.

² Рыбалавецкія ўгоддзі, прыдадзеныя да маёнтка.

CXVI

(Saepe tibi studioso animo...)

Доўга шукаў я шляхоў, вучонай палюючы думкай,
Як у дарунак паслаць верш Батыядаў табе.
Тым улагодзіць жадаў цябе, каб ты ў галаву мне
Болей не пнуўся паслаць лёгкае злое кап'ё.
Бачу цяпер, што мае не прынеслі нічога старанні,
Гелію, просьбаў маіх ты не жадаеш пачуць.
Коп'і твае адаб'ю, руку плашчом агарнуўшы,
Ты ж не ўцячэш ад маіх, кары не ўнікнуць табе.

ЗМЕСТ

| | |
|---|----|
| I (Для каго ён, мой новы пекны зборнік...) | 5 |
| II (Верабейка, пястун маёй каханай...) | 6 |
| III (Горка плачце, Венеры й Купідоны...) | 7 |
| V (Жыцьцем, Лесбія, жыцьцем і кахацьцем...) | 8 |
| VI (Мілы Флавій! Калі б твая каханка...) | 9 |
| VII (Колькі бусянняў, Лесбія, пытаеш...) | 10 |
| VIII (Катуле бедны! Годзе ўжо, пабыў дурнем...) | 11 |
| X (Вар мой звёў мяне з форуму нядаўна...) | 12 |
| XII (Маруцыне Азінію! Ў застоллі...) | 14 |
| XIV (Каб за вочы мае не быў мілейшы...) | 15 |
| XXII (Суфен табе знаёмы, Вару мой, добра...) | 17 |
| XXVII (Не марудзь са старым фалернам, хлопчык...) | 18 |
| XXIX (Хто ў сілах гэта бачыць...) | 19 |
| XXX (Ты, Альфене, сваіх кінуў зусім верных прыяцеляў...) | 21 |
| XXXI (Усіх паўастравоў ды астравоў перле...) | 22 |
| XXXII (Я маю цябе, радасць Іпсіфіла...) | 23 |
| XXXV (Я па сябра, пяшчотнага паэта...) | 24 |
| XXXVIII (Карніфіцый! Твайму Катулу цяжка...) | 25 |
| XI (Што за прыхамаць, Равідзе дурненькі...) | 26 |
| XLII (Бегма, гендэкасілабы, зусюль вы ўсе збірайцеся...) | 27 |
| XLIV (Сабінскі ці тыбурскі ты, о мой двору...) | 29 |

| | |
|---|----|
| XLV (Моцна Акму сваю абняў Септымій...) | 31 |
| XLVII (Язвы свету, Сакратыйн ды Порцый...) | 33 |
| XLIX (Марку Тулію! Лепшага прамоўцы не было яшчэ...) | 34 |
| L (Вольны дзень мы, Ліцынію, з табою...) | 35 |
| LI (Той мне падаецца з багамі роўным...) | 37 |
| LII (Дык што, Катуге? Што ўміраць марудзіш ты?) | 38 |
| LIII (Пасмяяўся надоечы я ўволю...) | 39 |
| LVIII (Наша Лесбія – Цэлію, ты чуеш?..) | 40 |
| LXII (Веспер ідзе, юнакі! Паднімайцеся...) | 41 |
| LXIX (Дзівішся, Руфе, дарма...) | 45 |
| LXX (Мілая кажа, што ёй найжаданейшым быў бы я мужам...) | 46 |
| LXXIII (Не спадзявайся здабыць хоць нечым хоць нечую ласку...) | 47 |
| LXXV (Гэтак маю галаву зачмурыла ты, Лесбія...) | 48 |
| LXXVIII (Ёсць у Гала браты...) | 49 |
| LXXXI (Ці ж у натоўпах нідзе, Ювенцыю...) | 50 |
| LXXXIII (Лесбія шмат пра мяне пры мужу зласлівага кажа...) | 51 |
| LXXXV (Я ненавіджу і з тым – кахаю...) | 52 |
| LXXXVI (Квінтую гожай завуць...) | 53 |
| LXXXVII (Шчыра не змога сказаць ніводная...) | 54 |
| XCI (Я давяраўся табе...) | 55 |
| XСII (Лесбія лае мяне, не маўчыць...) | 56 |
| XСIII (Я спадабацца табе, о Цэзару, мала імкнуся...) | 57 |

| | |
|---|----|
| XCIV (Вось блудадзеіць Ялдак...) | 58 |
| XCV («Смірна» Цыны майго нарэшце гатовая...) | 59 |
| XCVI (Пэўна, калі дасягнуць бязмоўнай можа магілы...) | 60 |
| XCVIII (Добра пасуе табе, паскудны Віктыю, тое...) | 61 |
| CI (Многа мінуўшы плямён...) | 62 |
| CII (Як існуюць на зямлі маўклівыя, цвёрдыя людзі...) | 63 |
| CIII (Ці аддавай мне мае дзесяць тысяч манетаў...) | 64 |
| CV (Пільна пнецца Ялдак на гару Піплейскую...) | 65 |
| CVIII (Як пастановіць народ...) | 66 |
| CIX (Паабяцала мне ты...) | 67 |
| CX (Скрозь, Аўфілена, й заўжды праслаўляюць хорошых сябровак...) | 68 |
| CXV (Многа зямлі ў Елдака...) | 69 |
| CXVI (Доўга шукаў я шляхоў, вучонай палючы думкай...) | 70 |

У серыі «Паэты планеты»,
акрамя выбраных вершаў Гая Валерыя Катула,
таксама ёсць у продажы:

Сапфо «Песні»

Франчэска Петрарка «Выбраныя песні з «Канцаньерэ»

П'ер дэ Рансар «Выбраныя вершы»

Ўільям Шэкспір «Выбраныя санеты»

Ёган Вольфганг Гётэ «Выбраная паэзія»

Габрыэла Містраль «Выбраныя вершы»

Умар Хаям «Выбраныя рубаі»

Шарль Бадлер «Выбраныя вершы»

Райнэр Марыя Рыльке «Выбраная лірыка»

Фрыдрых Гельдэрлін «Выбраная паэзія»

Генрых Гайнэ «Выбраныя вершы»

Гіём Апалінэр «Выбраная паэзія»

Эдгар По «Выбраныя вершы»

Федэрыка Гарсія Лорка «Выбранае»

Джон Кітс «Выбранае»

Рыгор Барадулін «Перавыбранае»

Дзімча Дэблянаў «Выбранае»

Па пытаннях набыцця кніг
серыі «Паэты планеты» звяртайцеся:
paety.planety@gmail.com
Тэл./факс (17) 267.48.71, маб. (29) 623.35.65.

Катул, Г. В.

К29 Выбраныя вершы / Гай Валерый Катул; пер. з лацінскай Антона Францішка Брыля. — Мінск : Выдавец Зміцер Колас, 2017. — 76 с. (Паэты планеты).

ISBN 978-985-7164-41-7.

Гай Валерый Катул (каля 84 да н. э. – каля 54 да н. э.) – рымскі паэт часоў позняй рэспублікі, найважнейшы з неатэрыкаў. Вершы Катула – далікатныя прызнанні ў каханні, кпіны з сяброў, надзвычай вынаходлівая лаянка на ворагаў – высока цаніліся ў антычнасці. Усе пераклады ў зборніку друкуюцца ўпершыню.

Адрасуецца шырокаму колу чытачоў.

УДК 821.14'02-1

ББК 84(0)3-5

Серыя «Паэты планеты»

Літаратурна-мастацкае выданне

Гай Валерый Катул

ВЫБРАННЫЯ ВЕРШЫ

Дызайн *Марціна Русеўскага.*

Рэдактар *Ганна Янкута.*

Карэктар *Кацярына Маціеўская.*

Падпісана ў друк 20.02.2017. Фармат 60×90^{1/32}.

Папера афсетная. Друк лічбавы.

Ул.-выд. арк. 1,23. Ум. друк. арк. 2,38.

Наклад 250 асобнікаў. Заказ № .

Выдавец і паліграфічнае выкананне
індывідуальны прадпрымальнік Зміцер Колас.

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі
выдаўца, вытворцы, распаўсюдніка
друкаваных выданняў № 1/291 ад 17.04.2014.

Пр. Незалежнасці, 105-14, 220023, Мінск.